

УДК 6-6.063:622.323

СЕРТИФІКАЦІЯ ПЕРСОНАЛУ В НАФТОГАЗОВІЙ ГАЛУЗІ

О.М.Карпаш, М.Р.Козулькевич, Л.С.Вражук, А.Й.Марчук
 ІФНТУНГ, 76019, Івано-Франківськ, вул. Карпатська, 15, тел. (03422) 42430,
 e-mail: karpash@ifdtung.if.ua

Я.М.Зінчак

НВФ "Зонд, 07600, Івано-Франківськ, вул. Микитинецька, 5а, тел. (03422) 24728,
 e-mail: zond@if.ua

В статті виконан аналіз проведеної роботи по створенню Органу по сертифікації персоналу в нафтогазовій галузі та наступуючої його акредитації в міжнародних організаціях.

Article deals with analysis of performed work towards creation of Personnel Certification Center in oil and gas industry and it's further accreditation in international organizations.

У травні 2000 р. вступили в дію Закони України "Про підтвердження відповідності" та "Про акредитацію органів з оцінки відповідності", які визначають правові та організаційні засади підтвердження відповідності продукції, систем якості, систем управління якістю, систем управління докільям та персоналу. Закони спрямовані на забезпечення єдиної державної політики у сфері підтвердження відповідності.

Відомо, що організація і здійснення контролю відповідності продукції в будь-якій державі відображає загальний промисловий рівень та соціально-виробничі відносини в ній. Контроль відповідності здійснюється за допомогою процедури сертифікації. В даній публікації розглядається стан і перспективи сертифікації фахівців в нафтогазовій галузі, яка визначає сучасний рівень розвитку економіки України.

Якість виконання будь-якої роботи забезпечується в першу чергу кваліфікацією фахівця, який виконує цю роботу. Тому роботодавець, приймаючи фахівця на роботу, цікавиться його кваліфікацією. Аналогічно, беручи участь в тендерах на виконання робіт за кордоном, українські підприємства повинні засвідчити рівень кваліфікації своїх фахівців. Документом, який засвідчує кваліфікацію фахівця на відповідність вимогам певного стандарту чи нормативного документа, є сертифікат відповідності. Як отримати такий документ в Україні?

На сьогоднішній день фахівці нафтогазової галузі (буровики та ін.) в Україні такий документ не можуть отримати, бо в галузі не створена система сертифікації фахівців.

Щоб отримати такий сертифікат, організації галузі змушені звертатися в Органи з сертифікації персоналу (ОСП), які функціонують в інших країнах (Польща, Угорщина, Росія, Англія). Такий шлях вирішення цієї проблеми швидкий, але не дешевий і для вітчизняної економіки не є вигідним [1].

Тому для України, з врахуванням великого кадрового потенціалу, що є в нафтогазовій галузі, найбільш прийнятним є шлях створення національного ОСП з подальшою його акредитацією в загальновізнаних міжнародних центрах.

Правовою базою для такої системи є вищезгадані Закони України, а також введений в 1999 р. в Україні Міждержавний стандарт ГОСТ 30488-97 (EN 45013-89) "Органи по сертифікації персоналу. Общие требования". Сюди ж можна віднести і Указ Президента України № 113/2001 від 23.02.01 "Про заходи щодо підвищення якості вітчизняної продукції".

Положення стандарту ГОСТ 30488-97 є обов'язковим для органів, які претендують на їх визнання на національному і європейському рівні в якості компетентних і надійних організацій з оцінки відповідності з питань функціонування системи сертифікації персоналу незалежно від виробничого сектору, а також їх визнання органами, що зацікавлені у визнанні ОСП.

Аналогом для створення Системи сертифікації фахівців нафтогазової галузі може слугувати Система сертифікації фахівців з неруйнівного контролю об'єктів, що є піднаглядними Держнаглядохоронпраці України, яка успішно функціонує в Україні з 1999 р. і акредитована в Німеччині.

Суть процедури сертифікації полягає в тому, що третя сторона (незалежно від роботодавця і виконавця) письмово завіряє, що даний фахівець відповідає встановленим НД вимогам щодо знань, вмінь та практичних навичок.

Для встановлення відповідності фахівець повинен скласти екзамен за єдиними, визнаними в світі програмами та методологією. Екзамен складаються в атестаційних центрах, які акредитовані Органом із сертифікації. Фахівець складає три екзамені – загальний, спеціальний та практичний. За результатами екзаменів фахівцю може бути присвоєний, як правило, один з трьох рівнів кваліфікації: I (нижчий), II, або III (вищий). Для деяких спеціальностей існує дворівнева система сертифікації фахівців.

Типова структура системи сертифікації персоналу наведена на рис. 1.

У колишньому СРСР та й в наш час в Україні кваліфікація фахівців проводилась атестаційними комісіями відомств, підприємств та організацій. Недоліком такої процедури була суб'єктивність та відсутність незалежності від

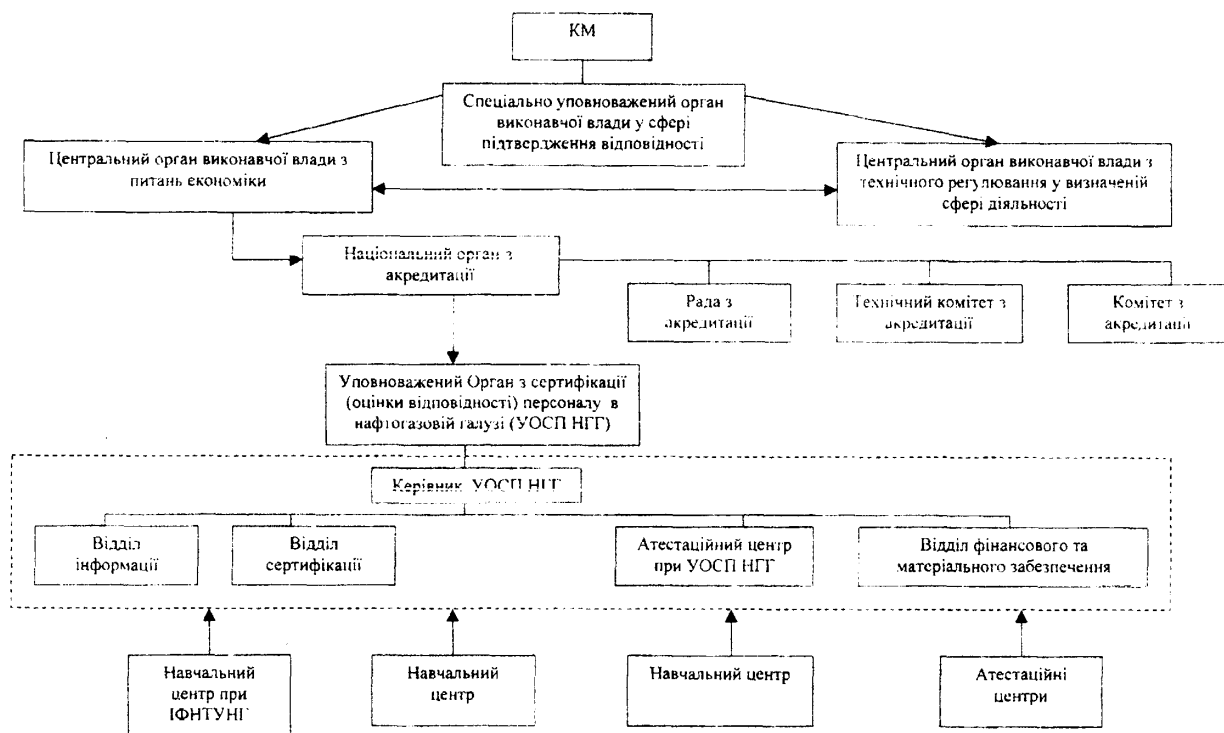

Рисунок 1 – Типова структура системи сертифікації персоналу

роботодавця. Європейська система сертифікації усуває цю суб'єктивність.

Як уже повідомлялося, в Івано-Франківському національному технічному університеті нафти і газу проводяться роботи щодо створення ОСП нафтогазової галузі.

На даний час для ОСП розроблені основні нормативні документи, а саме:

“Положення про Орган з сертифікації персоналу нафтогазової галузі” та “Порядок сертифікації персоналу нафтогазової галузі”;

“Положення про Орган з сертифікації персоналу нафтогазової галузі”, що встановлює галузь використання, загальні положення, перелік персоналу, який сертифікується ОСП, юридичний статус, склад і організаційну структуру, персонал ОСП, взаємодію ОСП із сторонніми організаціями, обов'язки, права, відповідальність та фінансову діяльність Органу із сертифікації.

“Порядок сертифікації персоналу нафтогазової галузі” встановлює галузь використання, загальні положення, організацію робіт, порядок проведення сертифікації персоналу, визнання результатів іспитів, оформлення та видачу сертифікатів, визнання сертифікатів, виданих іншими ОСП, опублікування результатів сертифікації, відхилення заявки на проведення сертифікації фахівця, інспекційний контроль, анулювання дії сертифіката, норми професійної етики для сертифікованого персоналу, підтвердження практичного стажу, конфіденційність, апеляції, фінансування робіт та ін.

Необхідно відзначити, що розроблювані нормативні документи, які регламентують функціонування ОСП, складаються таким чином, що в подальшому вони можуть бути гармонізовані із європейськими нормами з метою мож-

ливості подальшої акредитації ОСП у визначених центрах Європи.

Крім того, розроблені, погоджені з усіма підприємствами галузі та затверджені в НАК “Нафтогаз України”:

- Комплексна Програма “Створення Органу з сертифікації персоналу нафтогазової галузі на 2001-2002 рр.”, в якій передбачено організаційне, нормативне, кадрове та матеріально-технічне забезпечення створення ОСП.

- “Перелік професій та посад спеціалістів нафтогазової галузі, що підлягають сертифікації”.

Сертифікацію фахівців планується проводити за трірівневою системою в таких секторах:

- нафтогазова геологія та геофізика;
- буріння;
- видобування нафти і газу;
- газонафтопроводи та газонафтоосховища;
- газове господарство міст, селищ та населених пунктів;
- екологія та охорона праці.

ОСП нафтогазової галузі пройшов експертизу та реєстрацію в Держстандарті України як орган з добровільної сертифікації (реєстраційний номер ОДС-32 від 24.09.2001 р.) поза державною Системою сертифікації УкрСЕПРО відповідно до ДСТУ 3416-96 “Система сертифікації УкрСЕПРО. Порядок реєстрації об'єктів добровільної сертифікації”.

Найактуальнішими на даний час є питання сертифікації фахівців, що займаються розробкою нафтогазових родовищ, а саме бурінням та експлуатацією нафтогазових свердловин. Найавторитетнішою в світі є система сертифікації фахівців нафтогазової галузі, що здійснюється згідно з вимогами таких авторитетних органі-

зацій, як IWCF (Міжнародний Форум Управління Свердловинами) та IADC (Міжнародна Асоціація Бурових Підрядників).

З цією метою в жовтні 2001 р. було здійснено реєстрацію ОСП нафтогазової галузі в такій відомій міжнародній організації, як IWCF.

В даний час проводяться роботи з підготовки ОСП до акредитації в IWCF.

Таким чином, слід відзначити, що робиться ще один крок до створення умов для участі

підприємств галузі в міжнародному науково-технічному співробітництві.

Література

1. Є.І.Крижанівський, О.М. Карпаш, І.С.Петришин, Я.М.Зінчак. Стан та перспективи розвитку сертифікації в нафтогазовій галузі України // Розвідка та розробка нафтових та газових родовищ. – 2001. – №1. – С. 86-88.

ВИМОГИ ДО ОФОРМЛЕННЯ СТАТЕЙ

1. Стаття набирається у редакторі Microsoft WORD 95/7.0-97 на аркуші формату 210×297 мм, поля (мм): верхнє – 20, нижнє – 25, внутрішнє – 30, зовнішнє – 15.

2. **Основний текст** набирається таким чином:

2.1. Стиль “обычный”, гарнітура Times New Roman (Cyr), кегль 11, абзацний відступ – 10 мм, міжстроковий інтервал – 1.

2.2. Порядок набору:

УДК (Times New Roman (Cyr), кегль 11, без абзацного відступу, вирівнювання – зліва).

Назва статті (українською і англійською мовами) (Arial (Cyr), кегль 14, bold, прописом, без абзацного відступу, вирівнювання – по центру, відбивки зверху і знизу – 9 пт).

Ініціали, прізвище автора (співавторів) (Times New Roman (Cyr), кегль 11, bold italic, без абзацного відступу, вирівнювання – по центру).

Назва організації, її повна поштова адреса, адреса електронної пошти (Times New Roman (Cyr), кегль 11, italic, без абзацного відступу, вирівнювання – по центру, відбивка знизу – 12 пт).

2.3. Відбивки по тексту не використовуються за виключенням підрозділів статті (підрозділи, підпункти і т. п. Відділяються відбивками “перед” – 9, після” – 6).

3. Для набірання **формул** використовується вбудований у Microsoft Office редактор формул Equation v. 3.0. **Стили:** **Text** – Times New Roman (Cyr), **Function** – Times New Roman (Cyr), italic, **Variable** – Times New Roman (Cyr), italic, **L.C.Greek** – Symbol, italic, **Symbol** – Symbol, italic, **Matrix/Vector** – Times New Roman (Cyr), **Number** – Times New Roman (Cyr). **Розміри:** **Full** – 11, **Subscript/Superscript** – 8, **Sub-Subscript/Superscript** – 8, **Symbol** – 14, **Sub-Symbol** – 10.

Для наочності рекомендується формули відділяти відбивками зверху і знизу – 6 пт.

Формули компонуються так, щоб вони вміщалися в колонку шириною 80 мм.

4. **Таблиці** повинні бути складені лаконічно, зрозуміло і містити мінімальні відомості, необхідні для ілюстрування тексту статті.

Назва таблиці: Times New Roman (Cyr), кегль 11, bold, без абзацного відступу, вирівнювання – по центру, відбивки зверху і знизу – 6 пт.

Таблиці компонуються так, щоб вони вміщалися в колонку шириною 80 мм або 165 мм.

5. **Ілюстрації** до статей (схеми, графіки, діаграми) повинні бути виконані у векторному форматі і додаватися окремим файлом. Ілюстрації типу фотографій повинні бути відскановані з роздільною здатністю не менше 400 dpi і/або додаватися в оригіналі.

Ілюстрації, перескановані з періодики, не приймаються!

Підписи до ілюстрацій: Times New Roman (Cyr), кегль 10, bold, без абзацного відступу, вирівнювання – по центру.

Написи на ілюстраціях виконуються гарнітурою Arial.

6. Використані автором **літературні джерела** наводяться загальним списком у кінці статті. У списку вказується: для книг – прізвище та ініціали автора, назва книги, місце видання (місто), видавництво, рік видання і загальна кількість сторінок; для журнальних статей – прізвище та ініціали автора, назва статті, назва журналу, рік його видання, число, номери сторінок, на яких надрукована стаття. Іноземна література пишеться мовою оригіналу (в латинській транскрипції). Посилання на відповідні джерела, поміщені у списку, даються в тексті у квадратних дужках, наприклад, [4].

Рукописи, які не враховують наведені вище вимоги, повертаються автору без розгляду по суті. Датою надходження рукопису статті в редакцію вважається дата надсилання її остаточного варіанту.